

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
Кафедра педагогіки**

***В. В. Садова, О. В. Бондаренко***

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У  
ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ  
«ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ»**

**Кривий Ріг  
КПІ ДВНЗ «КНУ»  
2013**

**УДК 37 (091) : 37.091.39**

**ББК 74.03 : 74.202.4**

**С 18**

**Використання мультимедійних засобів у процесі вивчення навчального курсу «Історія педагогіки»: методичні рекомендації / В. В. Садова, О. В. Бондаренко. – Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2013. – 53 с.**

**Укладачі:**

**Садова В. В.** кандидат педагогічних наук, доцент;

**Бондаренко О. В.** кандидат педагогічних наук, доцент.

**Рецензенти:**

**Хомич Л. О.,** доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України;

**Дороніна Т. О.,** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки КПІ ДВНЗ «КНУ»;

**Білоус О. С.,** кандидат педагогічних наук, доцент.

У методичних рекомендаціях розкриваються процесуальні питання використання мультимедійних засобів навчання під час лекційних, семінарських занять навчального курсу «Історія педагогіки»; подаються поради щодо організації самостійної та індивідуальної роботи з курсу історії педагогіки з використанням мультимедіа.

Затверджено засіданням кафедри педагогіки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «КНУ» (протокол № 4 від 17 жовтня 2013 р.).

Рекомендовано до друку науково-методичною радою КПІ ДВНЗ «КНУ».

## ВСТУП

*Основними тенденціями реформування вітчизняної системи освіти, що зумовлені сучасним станом інформаційного суспільства, філософи, педагоги й соціологи визначають:*

➤ *перехід вищої освіти в метаосвіту, у якій основний наголос робиться не на недосяжному завданні засвоєння всіх вироблених людством знань, а на вмінні орієнтуватися в швидкозмінюваному потоці інформації, інформаційних технологіях, що відкривають широкі можливості самостійного пошуку потрібних і корисних знань;*

➤ *висунення на перший план розвивальних і формотворчих функцій освіти, яка сприяє оволодінню різноманітним спектром інтелектуальних операцій, накопичених людством, гармонійному розвитку розумових, фізичних, духовних сил особистості (С. Зімін [12]);*

➤ *спрямованість вищої освіти на формування зрілої особистості, яка вирізняється високою відповідальністю, турботою про інших людей, соціальною активністю, характеризується гуманістичною спрямованістю, а не лише високими професійними досягненнями й ефективною самореалізацією;*

➤ *акмеологічне розуміння міри зрілості як багатомірної характеристики стану дорослої людини-індивіда, особистості, ядром якої є гуманне ставлення до різних сторін дійсності, суб'єкта діяльності професіонала, спроможного досягти у професійному розвитку максимально високого рівня.*

*Відповідно до концепції розвитку вищої освіти, чинних законодавчих, нормативних документів про правила і вимоги здобуття освіти, організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, зокрема, законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», Указу Президента України «Про затвердження інтеграції України до Європейського союзу», Національної Доктрини розвитку освіти; Концепції інформатизації та комп'ютеризації освіти інформатизацію навчання визначено як глобальний і пріоритетний напрям удосконалення змістових і операційно-діяльнісних компонентів вищої освіти, реалізації всіх її стратегічних та поточних завдань.*

*Сьогодні вітчизняні вищі навчальні заклади опинилися перед складним завданням адаптації до нових економічних реалій, перш за все, до нової динаміки*

ринку праці, який потребує постійного оновлення високоспеціалізованих професійних знань і, відповідно, нових форм їх трансляції й використання. Навчальний процес у вищій школі традиційно розрахований на повільне, системне й послідовне викладання експертного знання зі значною перевагою теоретичних компонентів навчальних програм над практичними. Прискорена динаміка сучасного ринку праці потребує принципово інших підходів. Вищі навчальні заклади, безумовно, повинні серйозно посилювати практичний компонент навчальних програм і практичну спрямованість підготовки фахівців, засвоювати форми й методи інтенсивної підготовки, поширювати свою педагогічну активність на різні прошарки суспільства, брати участь у різноманітних післядипломних програмах.

Звісно, ринок педагогічної праці змінюється набагато швидше, ніж навчальний процес вищої педагогічної школи (їх темпоритми в суспільстві знань принципово не збігаються). Нові провайдери освіти мають потужні можливості оперативного маневрування термінами навчання й навчальними програмами. Але перевагою педагогічних інститутів є задоволення іншої фундаментальної освітньої потреби – потреби формування базового типу особистості, здатної активно саморозвиватися й самовдосконалюватися, творчо ставитися до нестандартних, унікальних, нерідко конфліктних педагогічних ситуацій, використовувати навчальну інформацію для пошуку та продукування нового знання, у сучасних умовах – із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Проблема застосування власне інформаційних технологій у навчанні активно вивчається науковцями протягом багатьох років. Проводяться різнопланові дослідження щодо визначення функцій, які можуть бути зреалізовані завдяки застосуванню в навчальному процесі інформаційних технологій (Г. Балл, Н. Балик, І. Булах, Ю. Валькман, Р. Гуревич, А. Гуржій, А.Єршов, М. Жалдак, В. Житомирський, Ю. Жук, О. Комісарова, О. Ляшенко, В. Монахов, Ю. Рамський, М. Смільсон, О. Співаковський, Н. Угринович та ін.); досліджуються особливості діяльності та спілкування з використанням інформаційно-комунікаційних засобів (В. Андрущенко, А. Брушлинський, Т. Габій, А. Матюшкін, Є. Машбиць, О. Тихомиров та ін.). Різні аспекти інформатизації навчального процесу

загальноосвітньої та вищої школи вивчають В. Биков, Б. Гершунський, С. Гончаренко, Р. Гуревич, М. Жалдак, Ю. Жук, В. Касаткін, В. Михалевич, Н. Морзе, Й. Ривкінд, П. Стефаненко, О. Співаковський; створюються інноваційні теорії навчання з використанням інформаційних технологій, розроблюються і впроваджуються комп'ютерно-орієнтовані методики навчання.

Спільними зусиллями вітчизняних і зарубіжних науковців розроблено методологічні засади використання аудіовізуальних мистецтв у вищій школі, створено авторські навчальні програми, дидактичні моделі, що базуються на застосуванні сучасних мультимедіа. Та вітчизняний освітній простір, незважаючи на тривалий період дослідження проблем комп'ютеризації вищої освіти, постійно потребує новітніх розробок з використання сучасних інформаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх педагогів.

Класична гуманітарна культура, у лоні якої формується професійний образ майбутнього вчителя, покликана зберігати й розвивати духовні цінності, враховувати технічну зумовленість сучасної соціальної сфери, брати до уваги той факт, що сучасна людина перетворилася на функціональний елемент глобальної техносфери. Сучасні науковці (П.Стефаненко [21] та ін.) цілком справедливо зауважують, що в нашій країні інформатизація суспільства призвела не лише до формування типів людей із різними рівнями володіння комп'ютерною технікою, а й із різним баченням місця комп'ютерних технологій у житті суспільства. Швидкий доступ до різноманітної інформації, можливість її активного використання, самостійне створення різноманітної інформаційної продукції, упровадження комп'ютерно-мережевих технологій у практичну освітню діяльність розширюють потенційні можливості й тих, хто навчається, і тих, хто вчить. Освітні системи насичуються новітньою інформаційною продукцією, у заклади освіти впроваджуються інформаційні засоби, що ґрунтуються на сучасних комп'ютерних досягненнях, використовуються новітні мультимедійні технології (мультимедіа: від лат. *multium* – багато й *media* – засоби), – себто засоби навчання, що містять у своїй структурі різні види інформації: у вигляді текстів, аудіо-, відео-, анімаційних елементів. За допомогою мультимедіа забезпечується інтерактивна дидактична взаємодія. Інформативна насиченість є водночас метою й наслідком процесу інформатизації вітчизняної вищої школи,

наслідком застосування новітніх засобів продукування, переробки, зберігання, розповсюдження інформації в найрізноманітніших її аспектах. Тому саме зараз варто вести мову про інформативно-навчальну взаємодію викладача й студентів і під час вивчення циклу педагогічних дисциплін на ґрунті активації сучасних інформаційних технологій, залучення комп'ютерної техніки та можливостей Internet.

Новітні інформаційно-комп'ютерні можливості відкривають широкі перспективи для організації навчальної діяльності іншого, вищого ґатунку: реальністю сьогодення стають консультації викладача та студентів on-line, унаочнення навчальної інформації завдяки заздалегідь підготовленим презентаціям, використання в навчальних цілях відео- та друкованої інформації мережі Internet. Водночас, і викладач циклу педагогічних дисциплін, зокрема, – викладач історії педагогіки, і студенти відчувають певну розгубленість серед розмаїття інформаційної продукції, витрачають багато часу на пошуки потрібних сайтів, відповідних мережових посилань тощо. Ці методичні рекомендації покликані ліквідувати лакуну, яка існує нині в царині вивчення історії педагогіки щодо застосування сучасних мультимедійних засобів навчання.

Структура методичних рекомендацій поєднує розділи, присвячені розгляду особливостей мультимедійного забезпечення лекційного курсу з історії педагогіки, семінарських занять, самосійної роботи студентів в її різноманітних видах. Окремий розділ присвячено використанню сучасних комп'ютерних засобів контролю якості знань студентів з історії педагогіки.

Маємо надію на те, що методичні рекомендації стануть у нагоді як викладачам педагогічних дисциплін, так і студентам, що ретельно готуються до семінарських занять та самостійно опановують теми, присвячені вивченню вітчизняної та зарубіжної історії освіти.

## **МУЛЬТИМЕДІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

Традиційні підходи до вивчення гуманітарних дисциплін нині недостатньо узгоджуються з новою парадигмою особистісно орієнтованої, культурологічно спрямованої вищої педагогічної освіти, зокрема, у частині використання новітніх інформаційних технологій для інтенсифікації процесу навчання у вищій педагогічній школі, розвитку творчого мислення студентів, стимулювання пізнавального інтересу, формування умінь працювати в умовах сучасного комп'ютерного, мультимедійного середовища.

Сучасні вітчизняні науковці (І. Дичківська [8] та Л. Петухова [17]) зазначають, що традиційне навчання у вищій школі має певні недоліки, серед них: 1) усереднений загальний темп вивчення нового матеріалу; 2) єдиний усереднений обсяг знань, що засвоюють студенти; 3) питома вага знань, що отримують студенти в готовому вигляді через викладача без опори на самостійну роботу; 4) недостатнє розуміння викладачем того, чи засвоїли студенти навчальний матеріал і якою мірою засвоїли; 5) домінування словесних методів викладання навчального матеріалу, що створює об'єктивні передумови розсіювання уваги; 6) домінування навантаження на пам'ять студентів, домінування вимоги відтворювати навчальний матеріал під час семінарів та практичних занять (у кого пам'ять краща, той відтворює більший обсяг матеріалу, але в майбутній професійній діяльності ці методи заучування й точного відтворювання інформації не застосовуватимуться або не будуть провідними); 7) майбутній педагог не підготовлений до тих форм роботи, які зустрічаються у повсякденній практиці (вміння швидко знаходити необхідну інформацію для прийняття певного рішення, уміння знаходити самостійне творче рішення в складних ситуаціях педагогічної взаємодії тощо). Усі вищезазначені недоліки певною мірою характерні для лекційних занять з історії педагогіки. Між тим, курс «Історія педагогіки» займає одне з центральних місць у загальнопедагогічній підготовці сучасного вчителя,

надаючи студенту вищого педагогічного навчального закладу фундаментальні професійні знання.

Лекція як основна форма організації навчального процесу у вищій школі зберігає свої провідні позиції з часів Середньовіччя, доби відкриття перших європейських університетів. Тривалий час лекційна форма залишалася в університетах панівною формою організації навчання. На слов'янських теренах значний внесок у розвиток лекційної системи навчання зробили Т. Грановський, В. Ключевський, П. Могила, Ф. Прокопович, П. Юркевич та інші видатні вчені.

У традиційному розумінні лекція сприймається як форма вступної, описово-аналітичної, узагальнювально-теоретичної подачі навчальної інформації. Актуальність використання лекційної форми як форми дидактичної взаємодії викладача та студентів зростає у зв'язку із запровадженням кредитно-модульної системи навчання, блочного викладу навчального матеріалу за темами або великими розділами навчальних програм.

Українські дидакти (З. Курлянд [16], О. Малихін [13], М. Фіцула [22] та інші) надають змістовну характеристику функціям лекції як провідної форми навчання у вищій школі:

- інформаційна (передбачає передавання адаптованої для студентів інформації);
- орієнтовна (розкриває генезу теорій, ідей: коли з'явилась певна теорія чи ідея, хто їх вивчав, які причини спонукали їх появу; подається список рекомендованої до лекції літератури);
- пояснювальна, роз'яснювальна (передбачає розкриття сутності наукових понять, їх визначень, тлумачення слів, що належать до структури визначення);
- переконувальна (полягає у використанні аргументації, логічної доказовості, на основі чого студенти усвідомлюють наукову інформацію, що стає базою для формування в них наукових поглядів і переконань);



- систематизувальна (передбачає структурування всього масиву знань з певної дисципліни);
- стимулювальна (спрямована на пробудження інтересу до навчальної інформації певної науки);
- виховна й розвивальна (передбачає оцінювання явищ, фактів, процесів, які розглядають на лекції, розвиток мислення, уваги, уваги, пам'яті та інших пізнавальних процесів) [22].

На початку ХХІ століття у середовищі наукових праць дидактів вищої школи з'являються й поширюються дослідження, метою яких є оновлення сталих методик лекційного викладання за рахунок застосування сучасних комп'ютерних технологій (Л. Грейхман [6], І. Мегалова [14], Е. Полат [15], П. Стефаненко [21]). Зокрема, підкреслюється, що використання мультимедійних засобів навчання (МЗН) під час лекцій дозволяє уникнути пасивного, некритичного сприйняття навчальної інформації, запобігає механічному фіксуванню студентами слів лектора, стимулює зосередження уваги на ключових проблемах, стрижневих фактах певного навчального матеріалу, зміцнює позитивну мотивацію вивчення навчальної дисципліни, стимулює пізнавальну активність майбутніх фахівців. Окрім сказаного вище, зважаємо й на те, що сучасними психологами й фізіологами визначено: при усному викладі матеріалу за хвилину слухач сприймає і здатний обробити до однієї тисячі умовних одиниць інформації, а при активізації органів зору до 100 тисяч таких одиниць [1]. Тому абсолютно очевидна висока ефективність використання в навчальному процесі мультимедійних засобів, основа яких – оптимальне поєднання зорового та слухового сприйняття матеріалу.

Визначено, що лекція-візуалізація представляє собою віртуальну форму подачі лекційного матеріалу сучасними мультимедійними засобами. Під час такої лекції викладач розгорнуто або коротко коментує візуальні матеріали. Добір самого лекційного матеріалу для лекції-візуалізації потребує попередньої дослідницької, інколи – дослідницько-творчої роботи викладача. Узагальнення власного досвіду використання мультимедіа в навчальному

процесі (лабораторія мультимедійних засобів навчання постійно діє в Криворізькому педагогічному інституті) свідчить про те, що навчальний матеріал лекції-візуалізації потрібно компанувати відповідним чином, оптимально чергуючи перегляд таблиць, схем, рисунків, ілюстрацій чи відеофрагментів із відповідними записами. Інколи викладачі педагогічних дисциплін, захоплюючись сучасними технічними можливостями, перенасичують лекційний матеріал візуальними ефектами на шкоду змістовим, аналітико-систематизувальним чинникам. Між тим, М. Фіцула та інші дидакти підкреслюють: важливим питанням у роботі студента під час лекції є конспектування; воно корисне з огляду на те, що допомагає навчитися одночасно робити кілька справ: слухати, писати, аналізувати, розмірковувати. Така комплексна діяльність сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу й інтенсивному розвитку науково-предметного мислення студента [22, с. 173]. Запобігти перенасиченню лекції з історії педагогіки візуальними ефектами допоможе чітке планування змісту лекції, врахування динаміки працездатності студентів певного курсу.

Лекційний курс з історії педагогіки на факультетах КПІ ДВНЗ «КНУ» охоплює 32 год. Використання мультимедійних засобів навчання під час лекційного курсу «Історія педагогіки» має низку переваг, серед яких:

- інтенсифікація подачі навчальної історико-педагогічної інформації;
- підвищення продуктивності сприйняття студентами відомостей щодо розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогічної думки, провідних освітніх систем, діяльності видатних персоналій;
- одночасне використання декількох каналів сприйняття в процесі навчання, за рахунок чого досягається інтеграція навчальної інформації, отриманої за допомогою різних органів чуття;
- візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення історико-педагогічних фактів, подій, явищ, процесів;

➤ можливість розвинути когнітивні структури та інтерпретаційну свідомість студентів-майбутніх учителів.

Мультимедійні засоби навчання, що використовуються під час вивчення лекційного курсу з історії педагогіки, повинні відповідати системі загальнодидактичних та методичних вимог. До *дидактичних вимог* відносимо:

➤ адаптацію лекційного історико-педагогічного матеріалу до індивідуальних можливостей студента;

➤ інтерактивність навчання;

➤ реалізацію широкого кола можливостей комп'ютерної візуалізації наукової інформації;

➤ оптимальний розвиток інтелектуального потенціалу студента;

➤ системність і структурно-функціональну зв'язаність представлення навчального матеріалу;

➤ забезпечення повноти (цілісності) й неперервності дидактичного циклу навчання.

Дотримуючись *методичних вимог* до лекційного курсу з історії педагогіки, необхідно враховувати специфічні особливості цієї дисципліни (значний обсяг інформації подається за відносно короткий проміжок часу), специфіку її категоріально-понятійного апарату, особливості методів дослідження її закономірностей, можливості реалізації сучасних методів обробки навчальної інформації. У цих умовах для підвищення якості й ефективності навчання збільшується значення візуалізації навчальної інформації, тому значна частина МЗН є аудіально-візуальними.

У процесі засвоєння студентами системи знань про історію становлення й особливості розвитку зарубіжної та вітчизняної освіти, педагогічної думки та шкільної справи від найдавніших часів до сьогодення пропонується використовувати мультимедійні засоби навчання, представлені у табл.1 «Мультимедійне забезпечення лекційного курсу з історії

педагогіки»: виокремлюються теми лекційних занять, визначається мультимедійний засіб та уточнюється internet-джерело.

Таблиця 1.

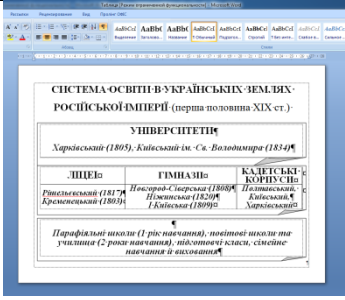
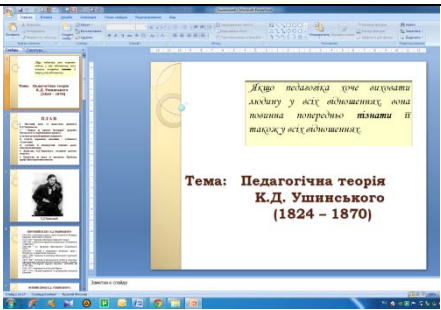
Мультимедійне забезпечення лекційного курсу з історії педагогіки

№ п/п	Теми лекційних занять	МЗН	Джерела
<b>Змістовий модуль 1</b> <b><i>Історія зарубіжної освіти й педагогіки</i></b>			
1	Тема 1.2. Виховання в первісному суспільстві. Освіта й педагогічна думка Стародавнього Сходу та часів Античності.	Фрагмент відеофільму із циклу передач «Енциклопедія. Сократ», «Енциклопедія. Платон», «Енциклопедія. Аристотель», «Культура Афінської школи». Відеопрезентація «Військове виховання в Спарті».	Оригінальна назва: Encyclopedia, рік випуску: 2005-2007. Жанр: науково-популярний, біографічний Випуск: телеканал Культура, Encyclopedia Channel. Режисер: Костянтин Гусаков та ін. Жанр: документальний, пізнавальний. Рік випуску: 2009 – 2010. Автор: Беляєва О. В. (МГПУ), 2010 р.

2	<p>Тема 1.3.</p> <p>Педагогічна думка, освіта, шкільна справа доби європейського Середньовіччя та Відродження.</p>	<p>Фрагмент історичного відеожурналу «Університети – територія свободи»</p> <p>Фрагмент відеофільму із циклу передач «Енциклопедія. Ф. Рабле, Т. Кампанелла, Т. Мор».</p>	<p>Рік випуску: 2007.</p> <p>Виробництво: Росія.</p> <p>Ведучий: д.і.н., доктор ГУВШЕ С. Медведєв</p> <p>Оригінальна назва: Encyclopedia, рік випуску: 2005-2007.</p> <p>Жанр: науково-популярний, біографічний</p> <p>Випуск: телеканал Культура, Encyclopedia Channel.</p> <p>Режисер: Костянтин Гусаков та ін.</p>
3	<p>Тема 1.4.</p> <p>Педагогічна діяльність і теоретична спадщина Я. А. Коменського.</p>	<p>Презентація «Я. А. Коменський» фото педагога, таблиці.</p>	<p><a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task</a></p>
4	<p>Тема 1.5.</p> <p>Педагогічні ідеї англійського й американського Просвітництва. Концепція виховання джентльмена Дж. Локка.</p>	<p>Фрагмент телепередачі «Великі філософи. Джон Локк»</p> <p>Презентація «Школа і педагогіка в країнах Західної Європи і Північній Америці XVII – XVIII ст.».</p>	<p><a href="http://www.insai.ru/video/velikie-filosofy-dzhon-lokk">http://www.insai.ru/video/velikie-filosofy-dzhon-lokk</a></p> <p><a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task</a></p>

5	Тема 1.6. Педагогічні ідеї французького Просвітництва. Ж.-Ж. Руссо.	Презентація «Соціально-педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо»  Фрагмент фільму: «Відеохронограф. Ж.-Ж. Руссо».	<a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=rxnTay1JHUY">https://www.youtube.com/watch?v=rxnTay1JHUY</a>
6	Тема 1.7. Суспільно-педагогічна діяльність Й.Г. Песталоцці.	Презентація «Педагогічні ідеї та діяльність Й. Г. Песталоцці».	<a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166</a>
7	Тема 1.8. Педагогічні концепції Й. Ф. Гербарта та Ф.А.-В. Дістервега	Презентація «Філософсько-педагогічні погляди Й.Ф.Гербарта».	<a href="http://uk.wikipedia.org/wiki/Йоган_Фрідріх_Гербарт">http://uk.wikipedia.org/wiki/Йоган_Фрідріх_Гербарт</a>
8	Тема 1.10. Основні тенденції розвитку світової педагогіки кінця XIX – XX ст.	Презентація «Розвиток світової педагогіки кінця XIX – XX ст.»  Таблиця: «Основні напрямки розвитку світової педагогічної думки кінця XIX – XX ст.».	<a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166</a>  

<b>Змістовий модуль 2</b> <b><i>Історія вітчизняної педагогіки</i></b>			
1	Тема 2.2. Шкільна справа й освіта доби Українського Відродження (XVI – XVIII)	Презентація «Шкільна справа й освіта доби Українського Відродження (XVI – XVIII)» Фрагменти фільмів: «Петро Могила. Заснування Києво-Могилянської академії» та «Сучасність Острозької академії».	<a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task=view&amp;id=92&amp;Itemid=166</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=7kdidCIHPZs">https://www.youtube.com/watch?v=7kdidCIHPZs</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=JrVwMjmJbrI">https://www.youtube.com/watch?v=JrVwMjmJbrI</a>
2	Тема 2.3. Видатні українські просвітителі XVIII ст. Педагогічні погляди Г. Сковороди, Ф. Прокоповича, М. Козачинського	Фрагменти документальних фільмів: «Г. Сковорода» та «Духовний регламент».	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=jsk3R">https://www.youtube.com/watch?v=jsk3R</a>

<p>3</p>	<p>Тема 2.4.</p> <p>Ідея народної освіти у творчості українських просвітителів XIX ст.</p> <p>(Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш).</p>	<p>Таблиця:</p> <p>«Система освіти в українських землях Російської імперії (перша пол. XIX ст.)»</p> <p>Фрагмент фільму «Т. Шевченко».</p>	 <p><a href="https://www.youtube.com/watch?v=dX5LeZSK1Wg">https://www.youtube.com/watch?v=dX5LeZSK1Wg</a></p>
<p>4</p>	<p>Тема 2.6.</p> <p>Педагогічна теорія К. Д. Ушинського</p>	<p>Презентація «Педагогічна теорія К. Д. Ушинського»</p>	
<p>5</p>	<p>Тема 2.8.</p> <p>Особливості формування шкільної системи та педагогічної думки в Україні у 20-30 рр. XX ст.</p> <p>Практична й теоретико-педагогічна діяльність А.Макаренка та Г. Ващенко.</p>	<p>Фрагменти художніх фільмів: «Педагогічна поема», «Прапори на баштах»; фрагменти документальних фільмів «А. Макаренко», «Сімейна тайна А. Макаренка» та «Учитель с железным крестом».</p>	<p><a href="http://my-hit.ru/film/8424/online">http://my-hit.ru/film/8424/online</a></p> <p><a href="http://megogo.net/ru/view/17774-flagi-na-bashnyah.html">http://megogo.net/ru/view/17774-flagi-na-bashnyah.html</a></p> <p><a href="http://www.youtube.com/watch?v=dwHs72_KlsU">http://www.youtube.com/watch?v=dwHs72_KlsU</a></p> <p><a href="https://www.youtube.com/watch?v=OE8MngCH9BI">https://www.youtube.com/watch?v=OE8MngCH9BI</a></p>



Традиційно на лекційних заняттях із курсу історії педагогіки використовуються відеопрезентації – набір слайдів, представлених у певному порядку. Презентація демонструється на великому екрані за допомогою мультимедійного проектора і служить ілюстрацією до розповіді викладача. Інформаційним наповненням презентації можуть бути різні види інформації (текстова, аудіоінформація, графічна, анімація, відео та ін.).

Так, під час вивчення теми «Педагогічна теорія К. Д. Ушинського» використовується відеопрезентація, фрагменти якої наведено на с.18. Навчальний матеріал лекції спрямований на висвітлення як загального соціально-політичного, історико-педагогічного контексту, у якому дістає теоретичне обґрунтування ідея народності К. Ушинського, так і на обговорення шляхів реалізації цієї ідеї в умовах сучасного багатокультурного українського освітнього простору. Навчальна інформація добиралася на основі рекомендацій О. Сухомлинської про те, що якщо в центрі моделювання національної педагогічної думки перебуває аналіз життєвого і творчого шляху педагога – творчої особистості, носія ідей, то педагогічна персоналія має включати:

- 1) життєпис («особистісну» історію);
- 2) власний, особистісний підхід до розгляду педагогічного процесу (моральний, етичний зміст творчості);
- 3) предметний підхід (включеність або невключеність у тогочасний педагогічний процес);
- 4) ідейно-соціальні, культурницькі засади (розмаїття зв'язків з епохою, міра й сила їх впливів на педагогічні погляди).

Паралельні відгалуження (К. Ушинський – реформатор освітньої системи, творчі взаємини К. Ушинського й М. Пирогова, методичний доробок педагога та ін.), ілюстровані за допомогою мультимедіа, дозволяють розкрити основні питання історико-педагогічної теми у взаємозв'язку та взаємозалежності із загальним соціокультурним контекстом тієї доби.

*Якщо педагогіка хоче виховати людину у всіх відношеннях, вона повинна попередньо пізнати її також у всіх відношеннях.*

## Тема: Педагогічна теорія К.Д. Ушинського (1824 – 1870)



К.Д.Ушинський

### ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ К.Д.УШИНЬСЬКОГО

- 1824-1835 – дитинство педагога, масток батьків біля Новгород-Сіверська, Чернігівська губернія;
- 1835-1840 – навчання в Новгород-Сіверській гімназії;
- 1840-1844 – навчання на юридичному факультеті Московського університету;
- 1846-1849 – в.о. професора Ярославського Демидівського ліцею;
- 1950-1954 – служба в департаменті внутрішніх справ у Петербурзі, журналістська діяльність;
- 1854 – 1859 – викладач та інспектор Гатчинського сирітського інституту;
- 1859 – 1862 – інспектор класів Смольного інституту шляхетних дівчат; реформи навчально-виховної системи закладу; редактор “Журналу Міністерства народної Просвіти” (постанова від 09.09.1860);
- 1862-1867 – відрядження до Західної Європи;
- 1867 – 1870 – науково-теоретична та організаційно-методична діяльність.



К.Д.Ушинський та М.І.Пірогов

### ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЇ НАРОДНОСТІ ВИХОВАННЯ :

- виховання й навчання дитини здійснюється рідною мовою в сім'ї та поза її межами;
- розвиток патріотичних переконань та громадянських почуттів як у родинному колі, так і в освітніх закладах;
- створення національних освітніх систем (проголошення права народів, що населяють Російську імперію, розбудувати власні системи освіти)



Книги К.Д.Ушинського для дітей

Рис.1. Фрагменти відеопрезентації «Педагогічна теорія К. Д. Ушинського».

Наочна ілюстрація стану шкільної справи в українських землях (перша половина XIX ст.) та основні напрямки розвитку світової педагогічної думки кінця XIX ст. можлива за використання нижче представлених таблиць як основи відповідних слайдів.

СИСТЕМА ОСВИТИ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (перша половина XIX ст.)		
<b>УНІВЕРСИТЕТИ</b> <i>Харківський (1805), Київський ім. Св. Володимира (1834)</i>		
<b>ЛЦЕЇ</b>	<b>ГІМНАЗИЇ</b>	<b>КАДЕТСЬКІ КОРПУСИ</b>
<i>Рішельєвський (1817), Кременецький (1803)</i>	<i>Новгород-Сіверська (1808), Ніжинська (1820), І-Київська (1809)</i>	<i>Полтавський, Київський, Харківський</i>
Парафіяльні школи (1 рік навчання), повітові школи та училища (2 роки навчання), підготовчі класи, сімейне навчання й виховання		



Рис. 2. Приклад слайдової подачі навчальної інформації у табличному форматі.

У ході лекції «Виховання в первісному суспільстві. Освіта й педагогічна думка стародавнього Сходу та часів Античності» з метою активізації сприйняття навчального матеріалу можуть бути використані як презентація

«Виховання в первісному суспільстві», так і фрагменти фільмів із циклу передач «Енциклопедія» (див. рис. 3)

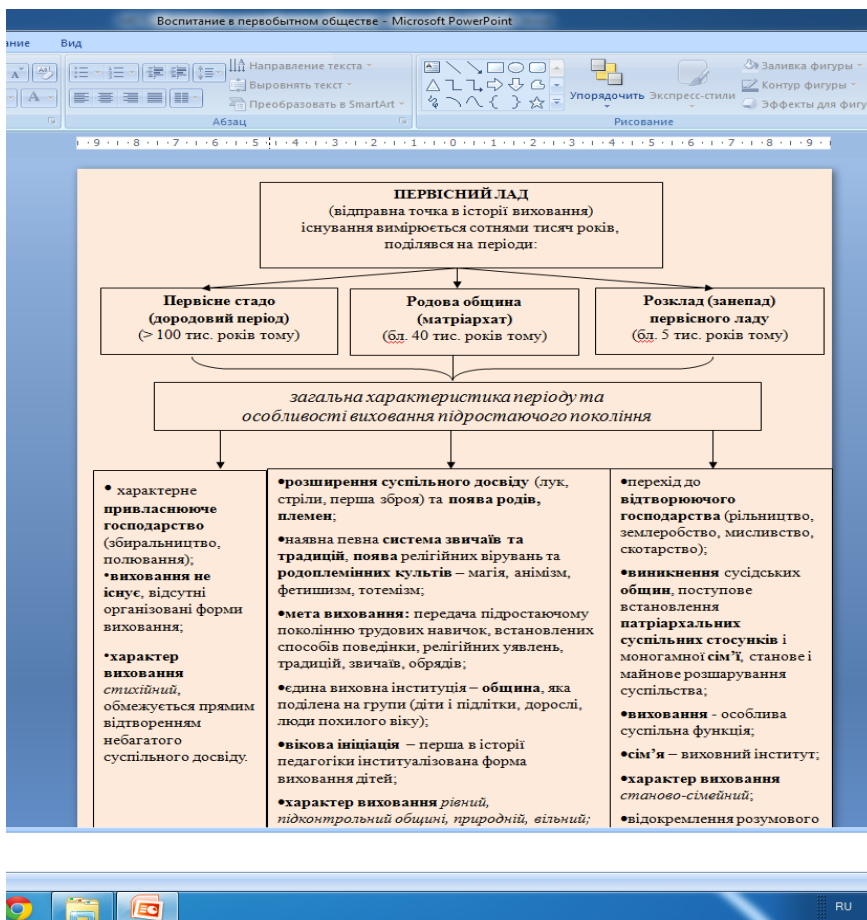
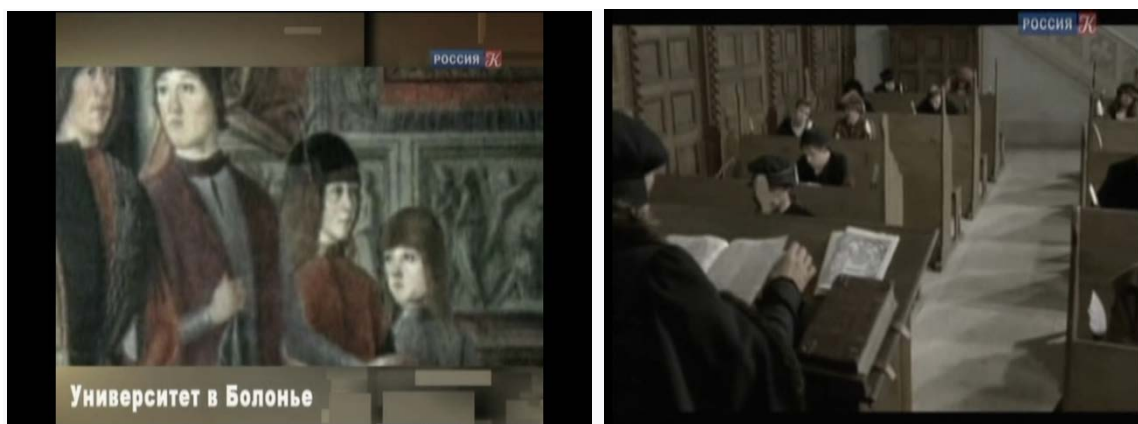


Рис.3. МЗН з теми «Виховання в первісному суспільстві. Освіта й

педагогічна думка стародавнього Сходу та часів Античності».

Доцільним є використання під час вивчення теми: «Педагогічна думка, освіта, шкільна справа доби європейського Середньовіччя» фрагментів телепередач аналітичного змісту, серед яких «Влада факту. Університети – територія свободи» та «Студенти Середньовіччя. Епоха університетів» (рис. 4), за допомогою яких лектор підводить студентів до усвідомлення причин виникнення перших європейських університетів, конкретизує характерні риси діяльності (самоврядування, автономія, демократичні засади університетського життя тощо), підкреслює визначну роль «середньовічних корпорацій» у розвитку європейської освіти, науки, культури, формування європейських національних держав як громадянських соціальних спільнот.



*Рис. 4 Фрагмент відео «Університети – територія свободи»*

Становлення видатного англійця Джона Локка як філософа, педагога й мислителя яскраво демонструє відеофільм «Великі філософи. Джон Локк» (рис. 5). Під час демонстрації у ході лекції уривків із відеофільму викладач доводить майбутнім учителям, що педагогічні судження видатного англійця мають емпірико-сенсуалістичне підґрунтя; становлення педагогічного світогляду геніального англійця відбувалося під впливом пуританського родинного виховання, набуття практичного педагогічного досвіду (університетський викладач, вихователь-наставник) та власних філософських переконань.



**Рис. 5. Фрагмент фільму «Великі філософи. Джон Локк».**

Особливості епохи французького Просвітництва, педагогічні ідеї найвидатніших її представників, зокрема К. А. Гельвеція, Д. Дідро, Ж. Л. Д'Аламбера та Ж.-Ж. Руссо характеризуються у межах телепередачі «Сім днів історії». (рис. 6).



**Рис. 6. Фрагмент телепередачі «Сім днів історії. Ж.-Ж. Руссо».**

Викладач у мультимедіа лекційній аудиторії отримує замість дошки та крейди потужний інструмент для представлення інформації в різноманітній формі (текст, графіка, анімація, звук, цифрове відео та ін.). Як ілюстративний матеріал у цьому випадку найбільш зручно використовувати HTML документи, або відразу працювати із WEB-мультимедіа енциклопедією,

прикладом якої є проект викладачів ХДУ Л. Є. Петухової та К. В. Верещак (рис. 7).

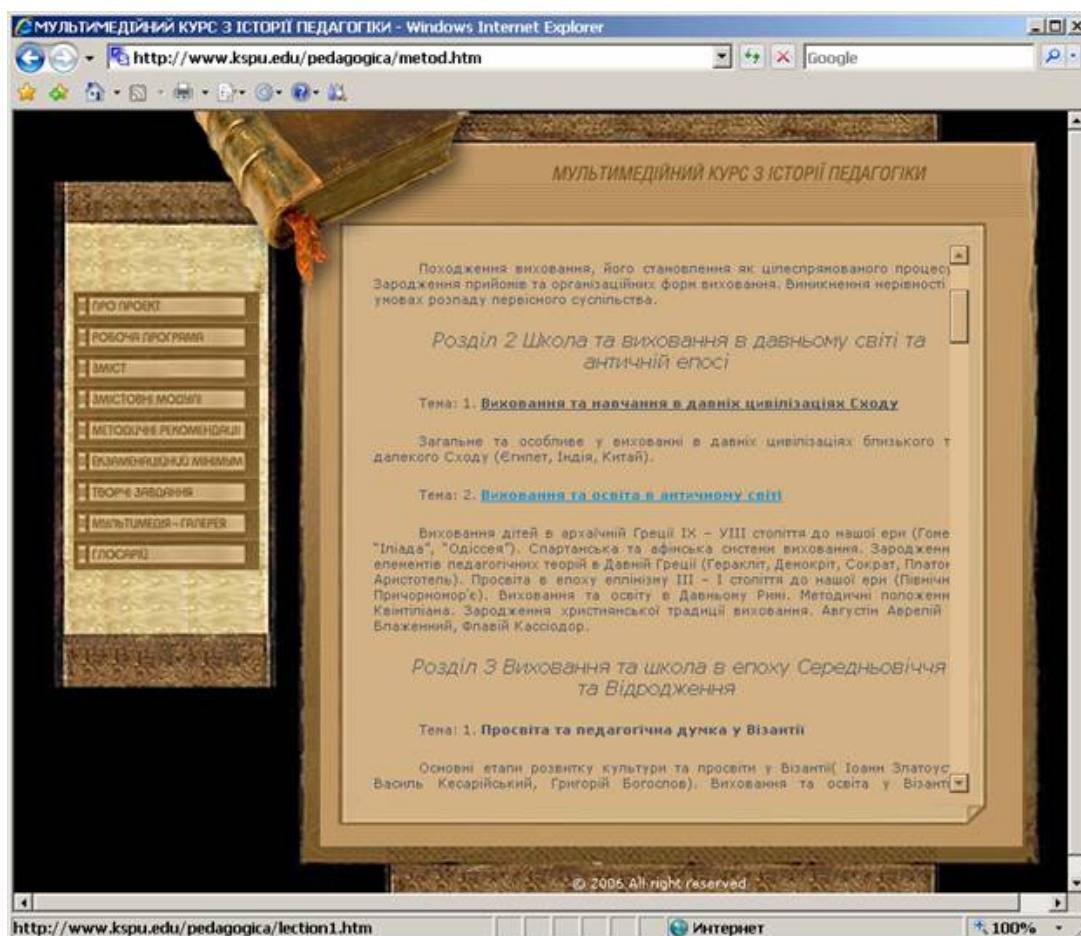


Рис. 7. Сторінка WEB-мультимедіа енциклопедії ХДУ.

Зміст WEB-мультимедіа енциклопедії об'єднує в собі текст підручника, хрестоматію, інформацію з персоналій, бібліографію (література, джерела, адреси в Інтернет), ігрові завдання. WEB-мультимедіа енциклопедія містить набагато більший обсяг навчально-пізнавальної інформації, аніж звичайна книга (при цьому в компактній формі), і дозволяє надавати не тільки аудіальну й візуальну інформацію, але й мультимедійну (під час лекції можуть бути використані відеофрагменти).

Використання мультимедійних засобів навчання в ході лекцій з історії педагогіки спричиняє неабиякий емоційний вплив на слухачів. Це пов'язане з

тим, що, по-перше, навчальне середовище створюється завдяки наочному представленню інформації в кольорі (психологами доведено, що запам'ятовування кольорової фотографії майже в 2 рази вище в порівнянні з чорно-білою); по-друге, використання анімації є одним із ефективних засобів привернення уваги і стимулювання емоційного сприйняття інформації. Разом із тим заміна статистичних зображень динамічними доцільна лише в тому випадку, коли сутність об'єкта, що демонструється, пов'язана з процесом, динамікою, відношення та позиціонування яких не може передати статистика. Окрім того, наочне представлення інформації у вигляді фотографій, відеофрагментів змодельованих процесів має більш сильну емоційну дію на людину, ніж традиційне, оскільки сприяє покращенню розуміння і запам'ятовування фізичних і технологічних процесів (явищ), які демонструються на екрані.

Таким чином, використання мультимедійних засобів навчання під час лекційного курсу з історії педагогіки дозволяє підвищити інформативність лекційного матеріалу, стимулює студентську позитивну мотивацію, повною мірою активує принцип наочності навчання, дозволяє здійснити повтор найбільш складних моментів лекції, реалізувати доступність та досягти повноти й глибини сприйняття історико-педагогічної навчальної інформації за рахунок активізації різних аналізаторів, доцільно скеровує увагу студентської аудиторії у фазах її біологічного зниження (25-30 хвилин після початку лекції та останні хвилини лекції) за рахунок художньо-естетичного виконання слайдів-заставок або за рахунок доцільно застосованої анімації та звукового ефекту. Окрім того, мультимедійні засоби дозволяють здійснити актуалізацію навчальної інформації попередньої лекції, повтор і закріплення (перегляд, коротке відтворення) нового лекційного матеріалу у зручній для студентів формі, створюють викладачу й студентам комфортні умови навчальної діяльності.



## ІНФОРМАЦІЙНО-МУЛЬТИМЕДІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

Під семінарським заняттям розуміють форму навчального заняття у вищій школі, за якої викладач організує дискусію із завчасно визначених тем, до яких студенти готують тези відповідей або індивідуальні реферати, доповіді (З. Курлянд, Р. Хмелюк [16, с.135]).

У залежності від ролі семінарських занять у навчально-виховному процесі вищої школи та завдань, що ставляться перед ними, семінари поділяють:

- на ті, що мають на меті поглиблене вивчення певного систематичного курсу й тематично пов'язаних із ним курсів;
- на ті семінари, що передбачають ґрунтовне опрацювання окремих найважливіших і методологічно типових тем курсу чи однієї теми;
- на семінари дослідницького характеру, що не пов'язані своєю тематикою з лекціями й передбачають поглиблене розроблення окремих проблем науки.

До цих класичних визначень та різновидів варто додати, що сучасний семінар з історії педагогіки передбачає опрацювання студентами відповідної інформації, розміщеної на освітніх сайтах (першоджерела, відеоінформація). Формотворчий вплив мають семінари різних видів, – семінар-розгорнута бесіда, семінар-повідь, обговорення творчих робіт і рефератів, семінар-коментоване читання, семінар-практична робота, семінар-диспут, семінар-конференція, семінар-«мозковий штурм», семінар-конференція.

Семінарські заняття з історії педагогіки виконують функцію активізації науково-пізнавальної діяльності студентів за рахунок закріплення та перевірки засвоєння навчального матеріалу в процесі діалогічного, міжособистісного спілкування, доцільної взаємодії викладача та студентів. Підготовка до семінарського заняття з історії педагогіки вимагає ретельної самостійної роботи з першоджерелами, які нині широко представлені в

мережі. Викладач також має можливість запропонувати студентам переглянути відеофрагмент, фільм, за наслідками попередньої роботи підготувати виступ, доповідь, написати історико-педагогічний твір, есей, фанфік.

У відповідності до тем семінарів, передбачених чинною програмою з історії педагогіки [18], у таблиці 2 уточнюємо характер мультимедійних засобів навчання (презентація, фрагмент художнього фільму, фрагмент телепередачі) та internet-джерела.

Таблиця 2.

**Мультимедійне забезпечення семінарських занять з історії педагогіки.**

<i>№ п/п</i>	<i>Теми семінарських занять</i>	<i>МЗН</i>	<i>Джерела</i>
<b>Змістовий модуль 1</b> <b><i>Історія зарубіжної освіти й педагогіки</i></b>			
1	Тема 1.2. Педагогічна думка, освіта шкільна справа доби європейського Середньовіччя та Відродження.	Фрагмент телепередачі «Студенти Середньовіччя» Фрагмент відеофільму із циклу передач «Енциклопедія. П. Абеляр, Ф. Аквінський».	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=s69">http://www.youtube.com/watch?v=s69</a>  Оригінальна назва: Encyclopedia, рік випуску: 2005-2007. Жанр: науково-популярний, біографічний Випуск: телеканал Культура, Encyclopedia Channel. Режисер: К. Гусаков та ін.
2	Тема 1.4. Педагогічна діяльність Я. А. Коменського	Фрагмент відеофільму «Тридцятирічна війна. Перший європейський конфлікт»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=MZ02DIYXldw">http://www.youtube.com/watch?v=MZ02DIYXldw</a>

3	Тема 1.5 Педагогічні ідеї англійського й американського Просвітництва. Джон Локк.	Фрагмент відео: «Славна революція в Англиї» Презентація «Школа і педагогіка в країнах Західної Європи і Північній Америці XVII – XVIII ст.»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=Q2GXY-BCK_A">http://www.youtube.com/ watch?v=Q2GXY-BCK_A</a>  <a href="http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php?option=com_content&amp;task">http://webhp.ksu.ks.ua/joomla/ index.php?option=com_content &amp; task</a>
4.	Тема 1.6 Педагогічні ідеї французького Просвітництва. Ж.-Ж. Руссо	Фрагмент телепередачі «Сім днів історії. Ж.-Ж. Руссо» «Суспільний договір»	Виробництво: Росія, 2007 р. Жанр: історичний, документальний  <a href="http://tvkultura.ru/anons/show/brand_id/23830/video_id/170238">http://tvkultura.ru/anons /show/brand_id/23830/video_id/17 0238</a>
<b>Змістовий модуль 2</b> <b><i>Історія вітчизняної педагогіки</i></b>			
6	Тема 2.3 Видатні українські просвітителі XVIII ст. (Г. Сковорода, Ф. Прокопович, М. Козачинський)	Фрагмент документального фільму: «Обличчя української історії. Г. Сковорода»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=S2EBBaC3Ulw">http://www.youtube.com/watch?v =S2EBBaC3Ulw</a>
	Тема 2.5. Теорія і практика виховання особистості у концепціях східнослов'янськи х педагогів XVIII- XIX ст.	Фрагмент художнього фільму «Пірогов», фрагмент документального фільму «Хірург від Бога. Пірогов» Фрагмент документального фільму «Л. М. Толстой»	<a href="http://kinofilms.tv/film/pirogov/40303/">http://kinofilms.tv/film/pirogov/40 303/</a>  <a href="http://www.zoomby.ru/watch/hirur-g-ot-boga-pirogov">http://www.zoomby.ru/watch/hirur g-ot-boga-pirogov</a>  <a href="http://www.youtube.com/watch?v=BUW5VuLeido">http://www.youtube.com/watch?v =BUW5VuLeido</a>

7	Тема 2.6 Педагогічна теорія К. Д. Ушинського	Презентація «Педагогічна теорія К. Д. Ушинського»	
8	Тема 2.8 Особливості формування шкільної системи та педагогічної думки в Україні у 20-30-х роках ХХ ст. Практична і педагогічна діяльність А. С. Макаренка	фрагмент художнього фільму: «Педагогічна поема»; фрагменти документальних фільмів «А. Макаренко» та «Учитель с железным крестом»	<a href="http://my-hit.ru/film/8424/online">http://my- hit.ru/film/8424/online</a>  <a href="http://www.youtube.com/watch?v=dwHs72_KlsU">http://www.youtube.com/watch ?v =dwHs72_KlsU</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=OE8MngCH9BI">https://www.youtube.com/watch ? v=OE8MngCH9BI</a>

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО- МЕРЕЖЕВОГО СЕРЕДОВИЩА**

Масштабні зміни, пов'язані з виникненням і розповсюдженням мультимедійних, цифрових технологій, дозволяють якісно змінити змістові та процесуальні особливості самостійної роботи студентів з історії педагогіки. В організації та здійсненні самостійної роботи студентів з історії педагогіки, окрім суто методичних вимог, зважаємо й на те, що в інформаційному суспільстві кардинальних перетворень зазнають власне функції знань, для забезпечення адекватності яких Х. Шпінер виокремлює дванадцять цілей:

- свобода знань, яка передбачає право на критику знань, право на

розвиток і вдосконалення знань, право на захист інформації особистого характеру, право на розповсюдження відкритої інформації;

- незалежність у галузі роботи з інформацією;
- рівність можливостей у справі розвитку, збереження й поширення знань;
- структурний плюралізм, що заперечує універсальні схеми й визнає право на функціонування різних структур, які відповідають природі конкретного знання;
- створення спеціальних «зон знань» для конкретних проблем, у рамках яких структуруватимуться нові знання та переглядатимуться старі;
- відповідальність за незаконне використання інформації, а також її застосування на шкоду суспільству, окремим фізичним особам;
- розвиток інфраструктури критики, необхідної для апробації нового знання, перегляду застарілих уявлень, положень, теорій;
- реальне інформаційне забезпечення потреб суспільства, тобто подання інформації, дійсно необхідної для вирішення актуальних проблем конкретних користувачів;
- інформаційне самовизначення;
- функціональний розподіл праці в галузі знань, що передбачає виконання окремих функцій, пов'язаних із розвитком, поширенням, обробкою, збереженням і представленням інформації;
- децентралізована організація знань як засіб боротьби з монополізацією знань, що є небезпечним в інформаційному суспільстві;
- стратегія гнучкого взаємодоповнювального використання технічних і нетехнічних рішень.

Як відомо, самостійна робота студентів – навчальна діяльність, яка планується, виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі (А.Кузьмінський [7, с.309]). Різновидом самостійної роботи студентів є індивідуальне навчання (індивідуальна робота), що проводиться з окремими студентами з метою

підвищення рівня їх підготовки та розкриття потенціальних пізнавально-творчих здібностей [7].

У зв'язку з переходом на кредитно-модульну систему навчання чимала кількість досліджень у галузі дидактики вищої школи присвячена вивченню можливостей організації та здійснення самостійної роботи зі студентами (В. Галузинський, М. Євтух [5], О. Малихін [13], М. Солдатенко [20] та інші). Нині в організації самостійної роботи увагу дослідників і викладачів привертає ідея застосування «випереджувальних завдань» (І. Трубавіна), тобто завдань, спрямованих на повне або часткове самостійне оволодіння матеріалом до його вивчення за програмою, а також на підготовку до його засвоєння на занятті. Особливість їх полягає в добровільності вибору та виконання. Методисти вищої школи розрізняють такі їх види:

а) за характером навчально-пізнавальної діяльності: репродуктивні (передбачають дії за готовим зразком, у типовій ситуації), частково-пошукові (вимагають дій за загальним орієнтиром, складеним напівсамостійно), творчі (студент діє за самостійно складеним алгоритмом, у новій ситуації);

б) за часом виконання: короткочасні, середні за тривалістю, довготривалі;

в) за обсягом: дрібні (вимагають вивчення окремого питання теми), середні (пов'язані з розглядом кількох взаємопов'язаних питань або невеликої теми), великі (охоплюють велику тему, розділ, курс);

г) за прийомами розумової діяльності: зорієнтовані на порівняння, класифікацію, аналогію, визначення головного, пояснення зв'язків між причиною та наслідками, аргументацію, доказ, узагальнення й конкретизацію, оцінювання тощо.

Серед учених-дослідників та медіа-педагогів, які розробляють напрям застосування комп'ютерних технологій під час самостійної роботи студентів вищої педагогічної школи, можна назвати у першу чергу М. Ляховицького, П. Стефаненка, О. Малихіна. Своєрідний дидактичний прорив у галузі використання аудіовізуальних технологій у процесі самостійного навчання

здійснила французька вчена Ж. Жакіно (Genevieve Jacquinot) – авторка багатьох статей і книг із питань медіаосвіти. Класикою аудіовізуального навчання стала книга дослідниці «Image et pedagogie» [26]. Уже друге десятиліття цією роботою послуговуються науковці з метою дидактичного семіологічного аналізу навчальних, художніх фільмів, телевізійних навчальних передач. За рекомендаціями Ж. Жакіно, варто приділяти увагу не змісту (не лише змісту) конкретного фільму чи передачі, а формі, яка надається семантичній тканині аудіовізуального твору експресивними засобами, де дидактичні цілі перетинаються з формою художнього самовиразу.

У сучасному навчальному процесі вже використовуються індивідуальні інтерактивні співбесіди та опосередкований контроль за ходом здійснення індивідуальної самостійної роботи в інтерактивному режимі (франц. Regime, від лат. regimen – керування) – режимі взаємодії користувача з комп'ютером, за якого кожен запит користувача викликає негайну відповідну дію, відповідь, обмін повідомленнями відбувається в реальному часі. Адже ще засновник програмованого навчання Б. Скіннер зауважував: навчання якісно поліпшується, якщо підкріплюється правильне реагування, через те, що підкріплення вибірково скеровує поведінку до заздалегідь висунутої мети, воно буде більш ефективним, ніж контроль чи покарання за допомогою негативної оцінки. Саме досліді Б. Скіннера, Р. Фрейджера, Д. Фрейдмена [19] показали, що люди навчаються більш легко й ефективно, якщо в ході навчання їм забезпечується миттєвий і точний зв'язок з індивідуальними успіхами й досягненнями. І комунікація в такому випадку дійсно набуває особистісних, персоніфікованих рис. Насиченість навчального процесу й самостійної навчальної діяльності мультимедійними засобами дозволяє забезпечити емоційне залучення студента до процесу засвоєння інформації, що створюється за рахунок оперативного активного реагування та позитивного підкріплення, а позитивні емоції, будучи «каталізатором» інтелектуальної активності

особистості, здатні підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу як безпосередньо, так і на відстані.

Дистанційна самостійна навчальна діяльність, що базується на використанні сучасних мультимедіа, – відносно нова організаційна форма. Вона ґрунтується на інтеграції кращих традиційних методів навчання й нових інформаційно-комунікаційних технологій, принципах самостійного навчання. У межах цього різновиду самостійної навчальної діяльності апробуються нові методи та прийоми, процес самостійної навчальної діяльності може відбуватися будь-де й будь-коли, єдина умова – технічне забезпечення доступу до мережі internet. Серед таких новітніх методів використовуємо:

- кейс-методи – сукупність методів самостійної дистанційної роботи, які засновуються на використанні наборів (кейсів) текстових, аудіовізуальних і мультимедійних навчально-методичних матеріалів для самостійного вивчення студентами курсу історії педагогіки, під час організації та здійснення консультування;
- тьюторські методи – надання тематичної цілеспрямованої допомоги, патронаж самостійної навчальної діяльності студентів за допомогою сучасних комп'ютерних технологій (у ході індивідуальних консультацій викладач історії педагогіки виконує роль *tutora* (англ. tutor – спостерігаю, пікуюсь) – педагога-наставника, що стежить за навчальною діяльністю студента, розробляє індивідуальну стратегію історико-педагогічної підготовки майбутнього вчителя);
- мережеві технології та похідні від них методи – базуються на оперативному використанні матеріалів освітніх сайтів, інструктивних і навчально-методичних матеріалів тощо. Нижче наводимо список освітніх сайтів та порталів, якими можуть послуговуватися студенти під час самостійної роботи з історії педагогіки.

Традиційно серед методів і прийомів самостійної роботи студентів вищої школи з історії педагогіки в основному використовується робота з



навчальною літературою (конспектування, тезування, реферування, цитування, анотування, написання відгуків і рецензій). На ґрунті використання мультимедіа у процесі здійснення самостійної роботи з історії педагогіки варто активувати прийом складання матриці ідей (порівняльні характеристики праць різних авторів, ідей, висловлених у статтях; така матриця, як правило, укладається у вигляді таблиці), створення проєктів, презентацій виконання різноманітних завдань, пов'язаних із роботою в мережі.

Різновидом раціоналізації навчальної інформації також можна вважати створення й розміщення web-сайту: нового засобу навчання у вигляді взаємопов'язаних web-сторінок (окремий документ у мережі, що має свою адресу), включених до серверу освітньої установи, університету або його підрозділу [25]. Унікальність такої роботи забезпечується універсальністю web-сайтів при розв'язанні багатьох освітніх завдань: подання інформації для студентів і викладачів, творчих звітів студентів за певними напрямками навчальної роботи тощо. Основними характеристиками web-сайту є його адресність, інтерактивність, продуктивність щодо майбутніх користувачів (відвідувачів). Допомогою в організації та здійсненні самостійної та індивідуальної роботи студентів з історії педагогіки слугуватиме інформація, представлена у табл. 3 «Інформаційно-комп'ютерне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів з історії педагогіки», що подається нижче.

Таблиця 3

**Інформаційно-комп'ютерне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів з історії педагогіки**

№ п/п	Тема	МЗН	Джерела
<b>Змістовий модуль 1</b>			
Історія зарубіжної освіти й педагогіки			

1	Тема 1.1. Історія педагогіки як наука про розвиток виховання, освіти та шкільництва	«Бібліотека Гумер»	<a href="http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/ist_obraz/01.php">http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/ist_obraz/01.php</a> <a href="http://shron.chtyvo.org.ua/Levkiivskiy_Mykhailo/Istoriia_pedagogiki.pdf">http://shron.chtyvo.org.ua/Levkiivskiy_Mykhailo/Istoriia_pedagogiki.pdf</a>
2	Тема 1.2. Виховання в первісному суспільстві. Освіта й педагогічна думка Стародавнього Сходу та часів Античності.	Фрагмент відеофільму із циклу передач «Енциклопедія. Сократ», «Енциклопедія. Демокрит», відеофільм «Великие философы. Аристотель» Квінтіліан «Про виховання оратора»	Оригінальна назва: Encyclopedia, рік випуску: 2005-2007. Жанр: науково-популярний, біографічний Випуск: телеканал Культура, Encyclopedia Channel. Режисер: К. Гусаков та ін. <a href="http://www.youtube.com/watch?v=XG81nKP2gAs">http://www.youtube.com/watch?v=XG81nKP2gAs</a> <a href="http://www.youtube.com/watch?v=idd3aiB2bio">http://www.youtube.com/watch?v=idd3aiB2bio</a> <a href="http://pedagogika.ucoz.ua/load/istorija_pedagogiki/dodatkovimateriali/mkvintilian_pro_vihovannja_oratora/9-1-0-25">http://pedagogika.ucoz.ua/load/istorija_pedagogiki/dodatkovimateriali/mkvintilian_pro_vihovannja_oratora/9-1-0-25</a>
3	Тема 1.3. Педагогічна думка, освіта, шкільна справа доби європейського Середньовіччя та Відродження	Фрагмент історичного відеожурналу «Час істини. Студенти Середньовіччя. Епоха університетів»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=ZanVyUITfJc">http://www.youtube.com/watch?v=ZanVyUITfJc</a>

4	Тема 1.4. Педагогічна діяльність і теоретична спадщина Я. А. Коменського	Відеолекція д.п.н., професора А.А. Третьякова «Система А.Я. Коменського» (рос.)	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=yRWUyiAef64">http://www.youtube.com/watch?v=yRWUyiAef64</a>
5	Тема 1.5. Педагогічні ідеї англійського американського просвітництва. Дж. Локк	Фрагмент телепередачі «Сім днів історії. Епоха Нового часу. Англійське Просвітництво»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=LPntN4eXgCo">http://www.youtube.com/watch?v=LPntN4eXgCo</a>
6	Тема 1.6. Педагогічні ідеї французького Просвітництва. Ж.-Ж. Руссо	Документальний фільм «Вкус Просвещения» (Франція, 2005). Оригінальне названня: Let`s cook history. Режиссер Филипп Аллант. Відеохронограф. Жан-Жак Руссо Фрагмент відеофільму із циклу передач «Енциклопедія. Дені Дідро»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=7Lc7OojO7vo">http://www.youtube.com/watch?v=7Lc7OojO7vo</a>  <a href="http://www.youtube.com/watch?v=rxnTay1JHUY">http://www.youtube.com/watch?v=rxnTay1JHUY</a>  <a href="http://www.youtube.com/watch?v=6EvMFx-hoaM">http://www.youtube.com/watch?v=6EvMFx-hoaM</a>

7	Тема 1.7. Суспільно-педагогічна діяльність Й.Г. Песталоцці	Відеопрезентація «Й.Г. Песталоцці»	<a href="http://www.youtube.com/watch?v=B4nwKH6kFS8">http://www.youtube.com/watch?v=B4nwKH6kFS8</a>
8	Тема 1.8 Педагогічні концепції Й. Ф. Гербарта та Ф.А.-В. Дістервега	Першоджерела Й. Ф. Гербарта та Ф.А.-В. Дістервега	<a href="http://ua.textreferat.com/referat-12488.html">http://ua.textreferat.com/referat-12488.html</a>
9	Тема 1.9. Педагогічні ідеї Р. Оуена та Г. Спенсера	Першоджерела на сайті «Історія педагогіки»	<a href="http://hist-ped.chat.ru/SocUtopist.htm">http://hist-ped.chat.ru/SocUtopist.htm</a>  <a href="http://www.alyoshin.ru/Files/publika/khan_archi/khan_archi_2_012.html">http://www.alyoshin.ru/Files/publika/khan_archi/khan_archi_2_012.html</a>

**Змістовий модуль 2**  
***Історія вітчизняної педагогіки***

1	Тема 2.1. Виховні ідеали Київської Русі. Виникнення козацької педагогіки	Фільми «Київська Русь», «Повчання дітям Володимира Мономаха» Виникнення козацької педагогіки	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=6CictXjaGEk">https://www.youtube.com/watch?v=6CictXjaGEk</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=ygINA167Yiw">https://www.youtube.com/watch?v=ygINA167Yiw</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=Ejv2AqrgmnE">https://www.youtube.com/watch?v=Ejv2AqrgmnE</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=Deds3PmElRg">https://www.youtube.com/watch?v=Deds3PmElRg</a>  <a href="http://budzakkozak.webstolica.ru/kozacka-">http://budzakkozak.webstolica.ru/kozacka-</a>
---	--	---	---

			<a href="http://pedagogka.dokumenty-nauki-osvity-scholy.ukrainska-kozacka-pedagogka-konceptija/">pedagogka/dokumenty-nauki-osvity-scholy/ukrainska-kozacka-pedagogka-konceptija/</a>
2	Тема 2.2. Шкільна справа й освіта доби Українського Відродження (XVI – XVIII)	Першоджерела: «Статут Львівської братської школи. Порядок шкільний» Фрагменти фільмів: «Петро Могила. Заснування Києво-Могилянської академії» та «Сучасність Острозької академії»	<a href="http://pedagogika.ucoz.ua/load/istorija_pedagogiki/dodatkov_i_materiali/statut_lvivskoji_brats_koji_shkoli_1586_r_porjadok_s_hkilnij/9-1-0-29">http://pedagogika.ucoz.ua/load/istorija_pedagogiki/dodatkov_i_materiali/statut_lvivskoji_brats_koji_shkoli_1586_r_porjadok_s_hkilnij/9-1-0-29</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=7kdidCIHPZs">https://www.youtube.com/watch?v=7kdidCIHPZs</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=JrVwMjmJbrI">https://www.youtube.com/watch?v=JrVwMjmJbrI</a>
3	Тема 2.3. Видатні українські просвітителі XVIII ст. (Г. Сковорода, Ф. Прокопович, М. Козачинський)	Першоджерела: «Вдячний Еродій», «Убогий жайворонок» тощо. Фрагмент фільму: «Г. Сковорода»	<a href="http://litopys.org.ua/skovoroda/skov.htm">http://litopys.org.ua/skovoroda/skov.htm</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=S2EBBaC3Ulw">https://www.youtube.com/watch?v=S2EBBaC3Ulw</a>
4	Тема 2.4. Ідея народної освіти у творчості українських просвітителів	Фрагмент фільму «Обличчя української історії. Т. Шевченко»	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=uJd2ajOPoH8">https://www.youtube.com/watch?v=uJd2ajOPoH8</a> <a href="http://archive.nbuv.gov.ua/boo">http://archive.nbuv.gov.ua/boo</a>

	XIX ст. (Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш)		<a href="ks/18/stg.html">ks/18/stg.html</a>
5	Тема 2.5. Теорія і практика виховання особистості у концепціях російських педагогів XVIII – XIX ст.	Першоджерела: М. Пірогов «Питання життя»  Першоджерела Л.М. Толстого	<a href="http://imwerden.de/pdf/pirogov_dnevnik_vracha_2008.pdf">http://imwerden.de/pdf/pirogov_dnevnik_vracha_2008.pdf</a>  <a href="http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/galag/18.php">http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/galag/18.php</a>
6	Тема 2.6 Педагогічна теорія К. Д. Ушинського	Електронні першоджерела	
7	Тема 2.7. Українська педагогічна думка початку XX ст. (М. Грушевський, С. Русова, І. Огієнко)	Книга «Софія Русова – педагог, державний діяч, просвітитель» Фільм «Шляхами Софії Русової» Відеофільм: «Обличчя української історії. М. С. Грушевський Тележурнал: «Сторінки історії. Іван Огієнко»	<a href="http://www.dnpb.gov.ua/datas/upload/files/Rusova_pokazchik.pdf">http://www.dnpb.gov.ua/datas/upload/files/Rusova_pokazchik.pdf</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=jF0shXz7pD8">https://www.youtube.com/watch?v=jF0shXz7pD8</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=s3LtSvyypNQ">https://www.youtube.com/watch?v=s3LtSvyypNQ</a> <a href="https://www.youtube.com/watch?v=IF5aDZMCxvs">https://www.youtube.com/watch?v=IF5aDZMCxvs</a>

8	<p>Тема 2.8</p> <p>Особливості формування шкільної системи та педагогічної думки в Україні у 20-30-х рр. ХХ ст.</p> <p>Практична і педагогічна діяльність А. С. Макаренка</p>	<p>Відеолекція А.О. Аронова «А.С. Макаренко»</p> <p>Аудіокнига «Педагогічна поема»</p>	<p><a href="http://www.youtube.com/watch?v=3_PkkDhb4k">http://www.youtube.com/watch?v=3_PkkDhb4k</a></p> <p><a href="http://www.muzeigp.ru/index.php?option=com_content&amp;view=category&amp;layout=blog&amp;id=4&amp;Itemid=6">http://www.muzeigp.ru/index.php?option=com_content&amp;view=category&amp;layout=blog&amp;id=4&amp;Itemid=6</a></p> <p><a href="http://asbook.ru/abooks/russlit/2007-pedagogicheskaya-poema-anton-makarenko.html">http://asbook.ru/abooks/russlit/2007-pedagogicheskaya-poema-anton-makarenko.html</a></p>
9	<p>Тема 2.9</p> <p>Видатний український педагог В.О. Сухомлинський. Рух педагогів-новаторів (кінець 70-80-ті рр. ХХ ст.)</p>	<p>Першоджерела (аудіокниги): «Сердце віддаю дітям», «Народження громадянина»</p> <p>Фрагмент фільму «В.Сухомлинський»</p> <p>Відеофільм: «Школа В. Сухомлинського»</p>	<p><a href="http://mooppe-filiaes.vl3r.cp.cx/?r=15306&amp;q=audiokniga-suhomlinskiy-serdtse-otdayu-detyam.zip">http://mooppe-filiaes.vl3r.cp.cx/?r=15306&amp;q=audiokniga-suhomlinskiy-serdtse-otdayu-detyam.zip</a></p> <p><a href="http://countzamkpopac.hotbox.ru/2/155.html">http://countzamkpopac.hotbox.ru/2/155.html</a></p> <p><a href="http://www.youtube.com/watch?v=kAZK4ka7j4g">http://www.youtube.com/watch?v=kAZK4ka7j4g</a></p> <p><a href="http://www.youtube.com/watch?v=T_rqcLghBDg">http://www.youtube.com/watch?v=T_rqcLghBDg</a></p>

## **ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ НА ҐРУНТІ АКТИВАЦІЇ SPLINE-ТЕХНОЛОГІЙ**

Надзвичайно важливими є проблеми використання сучасних інформаційних, комп'ютерних технологій як оптимального засобу контролю якості історико-педагогічних знань студентів. Відомо, що в класичному трактуванні поняття «якість знань» передбачає співвідношення видів знань (закони, теорії, прикладні, методологічні, оцінювальні знання) з елементами змісту освіти й тим самим із рівнями засвоєння знань. У психолого-педагогічній літературі зазначається, що будь-який контроль (у тому числі й комп'ютерний тестовий) як дидактичний засіб повинен виконувати такі функції:

- освітню: сприяти поглибленню, розширенню, вдосконаленню знань студентів (С. Архангельський, І. Кобиляцький);

- діагностичну: виявляти знання, уміння й навички суб'єктів навчального процесу, а також наявні недоліки й прогалини, сприяти з'ясуванню причин цих недоліків та пошуку шляхів усунення (М. Фіцула);

- стимулювальну: очевидні для студента й викладача успіхи стимулюють навчальну мотивацію, визначають суб'єктивну ймовірність досягнення успіху при різноманітних способах поведінки й діяльності (Є. Ільїн);

- спонукально-розвивальну: розвиваються вміння студента аналізувати й синтезувати, порівнювати, абстрагувати, конкретизувати, класифікувати й систематизувати тощо (І. Кобиляцький);

- виховну: очікування різноманітних форм контролю налаштовує студента регулярно готуватися до занять, об'єктивність контролю формує позитивне, відповідальне ставлення до навчання, сприяє розвитку морально-вольових якостей та властивостей, дисциплінованості, самостійності, подальшій професійній самоактуалізації (Н. Бордовська);



- прогностично-методичну: у процесі контролю визначається стан успішності студента, що дає можливість запобігти ймовірній неспішності або подолати її (М. Фіцула).

У працях сучасних дослідників підкреслюється той факт, що тестовий контроль має суттєві переваги над іншими формами контролю. До цих переваг відносять: об'єктивність, простоту здійснення, зменшення або навіть зведення нанівець суб'єктивних факторів, максимальну індивідуалізованість, отримання оцінки лише за фактичні знання, прості й зрозумілі для суб'єктів навчального процесу кількісні критерії оцінювання, гласність та всебічність, можливість багаторазового відтворення умов перевірки для з'ясування змін у рівні підготовки студента тощо. Однак, не зважаючи на очевидні переваги, тестовий комп'ютерний контроль не набув поширення у середовищі професійної підготовки майбутніх гуманітаріїв, зокрема, – в педагогічній підготовці майбутніх філологів. Такий стан почасти можна пояснити невідповідністю між:

- дискусійно-діалогічною природою гуманітарного, педагогічного знання та чітким нормуванням тестових форм контролю, які, як правило, не допускають множинності, розмаїтості сенсів, вимагають однозначності в потрактуваннях стрижневих понять;

- очевидними теоретичними та методичними надбаннями, накопиченими вітчизняною педагогічною наукою та узагальненнями в царині викладання педагогічних дисциплін, і недостатнім залученням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів з метою здійснення контролю якості знань студентів-гуманітаріїв.

Перша невідповідність долається шляхом чіткого відбору змісту тестового матеріалу. Адже стрижнем будь-якої науки є система базових понять і категорій, чіткість основних дефініцій значно спрощує здійснення процедури визначення якості знань. В історико-педагогічних знаннях синтезуються базові положення педагогічної теорії, які репрезентують досвід людської цивілізації щодо навчання й виховання підрастаючого покоління,

узагальнюються педагогічні здобутки минулого, моделі здійснення педагогічного процесу. Історико-педагогічні знання спонукають студентів як суб'єктів навчального процесу до постійного зіставлення власного досвіду, попередньо набутого в родинному колі (як суб'єктів виховних впливів) та протягом навчання в закладах різних типів (як суб'єктів цілеспрямованого й організованого навчально-виховного процесу), і теоретико-педагогічної навчальної інформації, сприяють особистій професійно-педагогічній рефлексії.

Природа історико-педагогічних знань характеризується глибоким індивідуально-особистісним та аксіологічним забарвленням, тому саме тестова форма контролю повинна відігравати вирішальну роль в остаточній селекції власне наукового у розмаїтті різнопланової історико-педагогічної інформації. Друга невідповідність не є суто локальною за своєю природою, скоріше, такою, що відбиває загальний стан використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах східнослов'янського освітнього простору. Так, у підсумкових матеріалах Міжнародної інтернет-конференції «Інформаційно-технологічне забезпечення освітнього процесу держав-учасниць СНД», організатором якої став Білоруський державний університет (Мінськ, БДУ, листопад 2012 р.), зазначається, що нині для вищої освіти на пострадянському просторі є декілька спільних стрижневих проблем, серед яких:

- неузгодженість в інформаційно-освітній політиці університетів (дифузність загальної нормативно-правової бази), різнорідність програмного забезпечення та технічних ресурсів;
- відсутність концептуальних рішень та науково-методичного супроводу розробки електронних засобів навчання, поширення простого «перекладу» письмових джерел у цифрову форму;
- архаїчність стандартів інформатизації освіти, що консервують досвід інформаційно-технічного забезпечення 5-10-річної давнини та

обмежують простір творчості особистостям, які зацікавлені в процесах інформатизації освіти.

Спроба частково розв'язати окреслені проблеми здійснена шляхом активації Spline-технологій у середовищі фахової педагогічної підготовки майбутніх філологів, учителів-словесників під час здійснення підсумкового тестового контролю з історії педагогіки. Ця платформа орієнтує викладача-автора тестів на компактне подання профілю тестових питань; і викладач, і тестовані студенти мають можливість оперативно отримати інформацію про основні характеристики тестових груп та підсумкові результати тестування.

Коротко зупинимося на процесуальних особливостях комп'ютерного контролю якості історико-педагогічних знань. Цей контроль здійснювався у декілька етапів.

Перший і найбільш складний для розробника тестів етап – відбір тестового матеріалу та укладання тестових завдань. Тестовий матеріал навчального курсу «Історія педагогіки» поділено на два блоки: «Методологічні засади історії педагогіки як науки. Становлення та розвиток виховання й навчання: від первісних часів до середини XVIII ст.» (перший блок), «Історія розвитку і становлення теорії та практики навчання й виховання: з середини XVIII ст. до початку XXI ст.» (другий блок). Кожен блок містить 45 запитань, до кожного запитання в полі «Відповіді» пропонуються чотири варіанти, один з яких є вірним (позначається відповідним маркером). Розробник тесту вказує, яка галузь знань тестується, заповнює рубрики «Розділ» (блок тестових завдань), «Текст питання», «Варіанти відповідей», висвітлюється статус питання (опубліковане чи неопубліковане), автоматично вказується автор тесту, дата створення, остання дата редагування окремого тестового питання. Також розробниками тестової платформи Logit передбачені можливості коректування (редагування) тексту питань та варіантів відповідей. Тестовані (студенти, викладачі) можуть залишити свої зауваження щодо формулювання питань та пропонувані варіанти відповідей у полі «Рецензії». Можливість

оперативного рецензування відкриває широкі перспективи для удосконалення історико-педагогічного тестового матеріалу.

У загальному вигляді робоче «поле» тестового завдання з історії педагогіки представлено на рис.8 «Робоче «поле» тестової платформи Logit на прикладі тестового завдання з історії педагогіки».

Другий етап – безпосереднє тестування історико-педагогічних знань студентів. Якість історико-педагогічних знань визначається за такими характеристиками й показниками:

- повнота історико-педагогічних знань (засвоєна навчальна інформація з усіх хронологічних періодів розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогічної думки й освіти);
- глибина й осмисленість історико-педагогічної інформації, досягнута на ґрунті аналізу першоджерел та навчальної літератури;
- конкретність історико-педагогічних узагальнень, що втілюється у чіткість понятійного апарату;
- системність історико-педагогічних знань;
- гнучкість у зіставленні історико-педагогічної інформації та сучасної практики навчання й виховання дітей та молоді в Україні та за її межами.

Суттєвими перевагами тестової платформи Logit як засобу контролю якості історико-педагогічних знань студентів можна вважати:

- максимальну індивідуальну спрямованість: кожен студент здійснює процедуру підсумкового тестування, працюючи самостійно на своєму робочому місці за комп'ютером (у комп'ютерному класі працюють підгрупи студентів), за індивідуальним «тестовим маршрутом», перелік завдань та варіанти відповідей пропонується тестованому студенту автоматично у довільному порядку в межах кожного блоку, студенти мають можливість «повернутися» до того питання, яке викликало в них певні ускладнення;

- оперативність обробки результатів тестування: підсумкові результати отримуються розробником тестів та розробниками платформи одразу після звершення тестування;

- анонімність отримання підсумкової інформації: приступаючи до тестування, студенти довільно обирають варіант завдань (варіант «тестового маршруту»), про підсумкові результати (кількість правильних відповідей за кожним блоком) дізнаються за індивідуальним «кодом», який «присвоюється» комп'ютерною системою автоматично, код відомий лише викладачу та студенту.

Отже, синтез технічного (інформаційно-комп'ютерного) та методичного забезпечення є доцільним інструментом виявлення основних характеристик якості історико-педагогічних знань студентів, за допомогою якого можна виявити індивідуальні особливості засвоєння суб'єктами навчання історико-педагогічної інформації, стимулювати учасників навчального процесу до наполегливої самоосвітньої праці з метою досягнення високої якості педагогічної освіти.

..Logit:.. <-> Перегляд питання - Орега

Файл Правка Вид Закладки Інструменти Справка

акспрес-панель x) ..Logit:.. <-> Перегл... x) +

Веб logit.kdpu.edu.ua/question/view/testid/9/sectionid/15/questionid/288

Искать в Google

## ПЕРЕГЛЯД ПИТАННЯ

Тести » Перегляд теста » Перегляд питання

← →

<< Інформація про питання #288 >>

Тест	Історія педагогіки																				
Розділ	Методологічні засади історії педагогіки як науки. Становлення та розвиток виховання й навчання: від первісних часів до середини XVIII ст.																				
Текст питання	Калокагатія, або сукупність добродійностей, визначала зміст освіти й виховання дитини:																				
Варіанти відповіді	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Дії</th> <th>Текст відповіді</th> <th>Вірна</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 +</td> <td></td> <td>в стародавній Спартанській державі;</td> <td><input type="checkbox"/></td> </tr> <tr> <td>2 +</td> <td></td> <td>в Стародавніх Афінах;</td> <td><input checked="" type="checkbox"/></td> </tr> <tr> <td>3 +</td> <td></td> <td>в Стародавньому Римі;</td> <td><input type="checkbox"/></td> </tr> <tr> <td>4 +</td> <td></td> <td>в добу раннього Середньовіччя.</td> <td><input type="checkbox"/></td> </tr> </tbody> </table> <p>+ Новий</p> <p>Перегляд 1 - 4 з 4</p>		Дії	Текст відповіді	Вірна	1 +		в стародавній Спартанській державі;	<input type="checkbox"/>	2 +		в Стародавніх Афінах;	<input checked="" type="checkbox"/>	3 +		в Стародавньому Римі;	<input type="checkbox"/>	4 +		в добу раннього Середньовіччя.	<input type="checkbox"/>
	Дії	Текст відповіді	Вірна																		
1 +		в стародавній Спартанській державі;	<input type="checkbox"/>																		
2 +		в Стародавніх Афінах;	<input checked="" type="checkbox"/>																		
3 +		в Стародавньому Римі;	<input type="checkbox"/>																		
4 +		в добу раннього Середньовіччя.	<input type="checkbox"/>																		
Статус	опубліковано ●																				
Автор	Садова В.В. <sadova>																				
Дата створення	П'ятниця, 14 грудня 2012 р. 11:05:19 Europe/Kiev																				

пуск 2013 Стаття-13 - Микро... ..Logit:.. <-> Пер... Ук 12:41

Рис. 8. Робоче «поле» тестової платформи Logit на прикладі тестового завдання з історії педагогіки.

## ПІСЛЯМОВА

*Однією з актуальних проблем сучасної освіти є використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі вищої педагогічної школи (освітніх порталів, освітніх сайтів, інформації чатів, форумів, електронних гіперпосилань на навчальні посібники, методичних матеріалів та матеріалів конференцій тощо). Саме таким чином досягається головна мета сучасного навчально-виховного процесу – формування майбутнього педагога-фахівця, здатного самостійно, критично мислити, узагальнювати різноманітну навчальну інформацію, безперервно протягом життя підвищувати й удосконалювати свій загальнокультурний та фаховий рівень, швидко адаптуватися в умовах розвитку глобального інформаційного суспільства.*

*Автори методичних рекомендацій усвідомлюють, що представлений методичний матеріал не вичерпує всіх проблем, пов'язаних з використанням сучасних мультимедійних засобів у навчальному процесі вищої педагогічної школи, під час викладання історії педагогіки. Водночас, щиро сподіваються, що здійснений аналіз інформаційно-мультимедійних можливостей у зіставленні з власними методичними наробками й знахідками допоможе викладачам історії педагогіки якісно реалізувати професійні функції.*

*Цілком ймовірно, що методичні рекомендації будуть слугувати майбутнім учителям своєрідною «лоцією» в океані сучасних інформаційно-мультимедійних продуктів.*

## ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посібник / Любов Вікторівна Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы: учеб.-метод. пос. / Сергей Иванович Архангельский. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
3. Бугрименко А. Г. Внутренняя и внешняя учебная мотивация у студентов педагогического вуза / А. Г. Бугрименко // Психология в вузе. – 2006 . № 3. – С. 15-27.
4. Волошинова Л. Методологічні основи використання аудіовізуальних мистецтв у вивченні іноземних мов / Л. Волошинова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 2. – С.63-71.
5. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні / В. М.Галузинський, М. Б.Євтух. – К. : YNEA, 1995 – 168 с.
6. Гейхман Л. К. Интерактивное обучение общению: дис. ... доктора пед. наук: 19.00.01 / Л. К. Гейхман. – Екатеринбург, 2003. – 400 с.
7. Державний стандарт вищої професійної освіти України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №21. – С. 253–279.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб./ І. М. Дичківська – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
9. Європейський Союз : словник-довідник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – 2-ге вид., оновлен. – К. : Карпенко, 2007. – 119 с.
10. Жуков І. Концепція інтернет-порталу інформаційних ресурсів освіти і науки МОНМС України / І. Жуков, О. Іванкевич, Г. Кременецький // Вища школа. – 2011. – № 3. – С.52-62.
11. Зеер Э. Ф. Психология профессионального образования / Эдвард Фридрихович Зеер. – М. : Изд-во НПО МОДЭК, 2003. – 480 с.
12. Зимин С. М. Производство и воспроизводство знаний: когнитивно-антропологический аспект / Сергей Михайлович Зимин: Аврорэф.



дис. канд. филос. наук: 09.00.01. – Саратов, 2004. – 18 с.

13. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. – 307 с.
14. Мегалова И. А. Новейшие информационные и коммуникационные технологии формирования иноязычной компетенции в российских и зарубежных вузах (сравнительный анализ): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / И. А. Мегалова. – Саратов, 2002. – 185 с.
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е.С.Полат. – М. : Академия, 2001. – 271 с.
16. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / Під заг. ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 3-тє вид. – 495 с.
17. Петухова Л. Є. Вивчення курсу «Історія педагогіки» з використанням мультимедійної енциклопедії /Л. Є. Петухова //Проблеми сучасної педагогічної освіти: [зб. статей] /Ред. кол.: Глузман О. В., Ігнатенко М. Я., Корнетов Г.Б. та ін. – Ялта: РВВ КГУ, 2008. – (Серія: педагогіка і психологія). Ч. 1. – Випуск 19. – С. 3-13.
18. Програма навчального курсу «Історія педагогіки» / В. В.Садова, С. М.Щербина, О. С.Білоус. – Кривий Ріг, 2013. – 20 с.
19. Професійна освіта: словник / [уклад. С.У.Гончаренко та ін.]; за ред. Н.Г.Ничкало. – К., 2000. - 380 с.
20. Солдатенко М. Теоретико-методологічні основи розвитку самостійної пізнавальної діяльності майбутнього вчителя/ Микола Миколайович Солдатенко. – Автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 . – К.: ІППО, 2007. – 43 с.
21. Стефаненко П. Проблема ефективної передачі інформації на відстань у процесі дистанційного навчання / П. Стефаненко //

- Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 2. – С.11-21.
22. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / Михайло Миколайович Фіцула. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.
23. Шеннон Р. Имитационное моделирование систем – искусство и наука / Роберт Шеннон. – М. : Мир, 1978. – 419 с.
24. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 единиц / Анатолий Николаевич Щукин. – М. : Астрель: АСТ: Хранитель, 2007. – 746 с.
25. Ярошенко Т. Відкритий доступ – шлях до присутності України у світовій науковій спільноті / Т. Ярошенко // Вища школа. – 2011. – № 3. – С.47-52.
26. Jacquinet G. Image et pedagogie, analyse semiologique des films à intention didactique / G Jacquinet. – Paris: PUF, 1987. – 124 с.

## ЗМІСТ

Вступ .....	3
Мультимедійне забезпечення лекційного курсу з історії педагогіки.....	8
Інформаційно-мультимедійне забезпечення семінарських занять з історії педагогіки .....	26
Організація та здійснення самостійної роботи студентів з історії педагогіки в умовах інформаційно-мережевого освітнього середовища .....	29
Використання тестового контролю на ґрунті активації Spline-технологій.....	41
Післямова .....	48
Література .....	50

